

**CULTUUR- EN BOUWHISTORISCHE ANALYSE
MET WAARDENSTELLING**

GENERAAL DE BONS KAZERNE

GENERAAL DE BONSWEG 1 VELD (Gemeente Grave)

Deel 2: Beschrijving en waardestelling

Onderzoek i.o.v. BOEi

3 september 2019

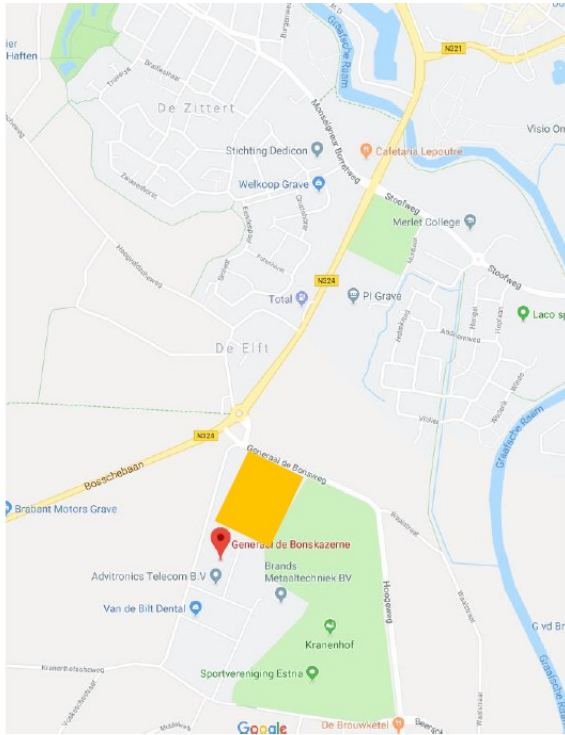

MONUMENTEN
ADVIES
BUREAU

Samenvatting betreffende gebouw G

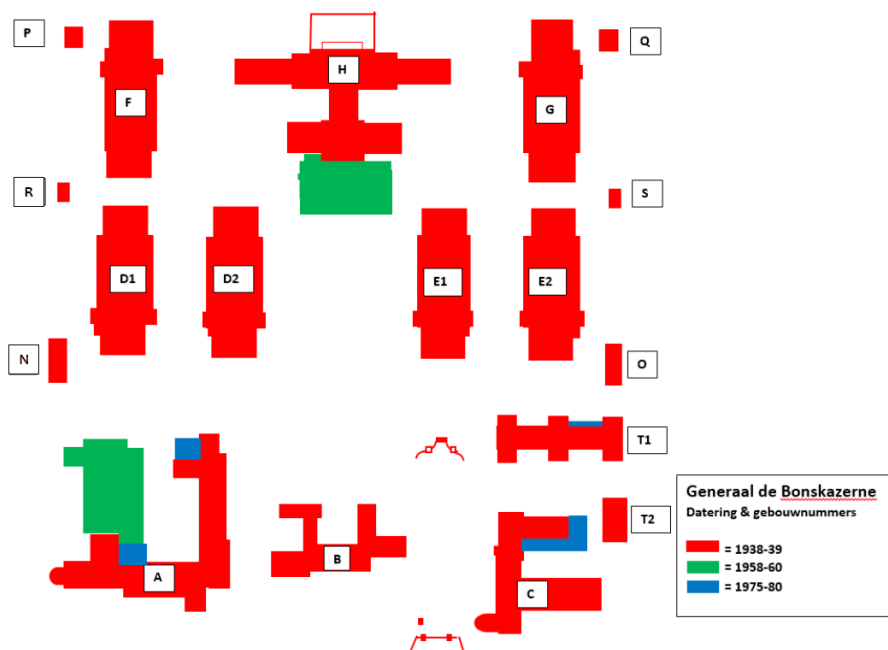
De ligging:

Uitsnede uit de kaart van Google Maps. Het oranje vlak is het terrein van de oude Generaal de Bonskazerne.

Ontstaansgeschiedenis:

De Generaal de Bonskazerne is in 1938-1939 gebouwd ter ondersteuning van de verdediging van de grenslijnen van Nederland. Er zijn aan het einde van de jaren '30 een groot aantal nieuwe kazernes gebouwd aan de grenzen van Nederland met het oog op de dreiging van oorlog. De kazernes, die veelal naar een ontwerp van kapitein der genie A.G.M. Boost (1900-1985) zijn gebouwd, hebben veelal een basisopzet van een toegangsgebouw, paviljoens voor de manschappen en een keukengebouw rondom een middenterrein. Rondom deze gebouwen zijn enkele kleine bijgebouwen neergezet. Een dergelijke opzet is ook in Grave aanwezig.

Gebouw F en G:

Gebouw F en G zijn qua opzet en gevels volkomen gelijk aan elkaar.

Alleen is gebouw F met het trappenhuis en entree in de westgevel gericht naar het keukengebouw en heeft gebouw G deze entree en met trappenhuis in de oostgevel, eveneens gericht naar het keukengebouw H.

De gebouwen zijn verder qua opzet en gevels ook bijna identiek aan de gebouwen D1, D2 en E1, E2. Bij deze gebouwen is de éénlaags vleugel gericht naar het zuiden, bij F en G is deze vleugel gericht naar het noorden. Het verschil zit in de tweelaags vleugel die bij F en G in de lange gevels één vensteras breder is dan die van de gebouwen D en E, waardoor hier twee gekoppelde venstergroepen zijn toegepast in plaats van een gekoppeld en een enkel venster bij de gebouwen D en E.

De gevels van de bouwdelen hebben plinten gemetseld in rood/bruine en gesinterde baksteen in klezorenverband. Het opgaande werk daarboven is gemetseld in een geel/bruine baksteen, eveneens in klezoren verband. De plintzone sluit af met een kunststenen waterlijst. Ook de uitspringende lateien en lekdorpels van de vensters zijn in kunststeen uitgevoerd. De vensters hebben nog hun oorspronkelijke stalen ramen met roedenverdelingen, waarbij de twee verticale roeden steeds dicht langs de raamranden zijn geplaatst en dus de ruiten langs de randen smal zijn en de ruiten in het midden breder. Bij de legeringsgebouwen is het breedste type venster toegepast, waarbij de grote middenruit nogmaals in twee ruiten is verdeeld en in de onderzone een klein taatsraam is geplaatst (bij een aantal ramen vervangen door een breder vast raam) en het brede lage licht middenboven is uitgevoerd als klapraam. Deze vensters zijn toegepast in alle bouwdelen, bij de tweelaags delen zijn ze gekoppeld als drielichten en tweelichten, gescheiden door smalle muurdammen toegepast.

De fors uitgebouwde trappenhuisen hebben hogere gevels die boven de dakranden van de kernbouw uitrijzen. Beneden hebben ze de hoofdentree met een rechthoekige deuropening met houten kozijn en gebeitste houten deuren. Aan weerszijden van de deuren, daarvan gescheiden door kunststenen kolommen is een zijlicht met stalen roederaam aanwezig. De deur en zijlichten sluiten af met een zware kunststenen latei met daarboven een betonnen luifel. Boven luifel is de hoge pui met trappenhuislichten aanwezig. Drie smalle, door uitkragende baksteenomlijstingen omgeven lichtstroken van stalen roederaampjes rijzen hier op.

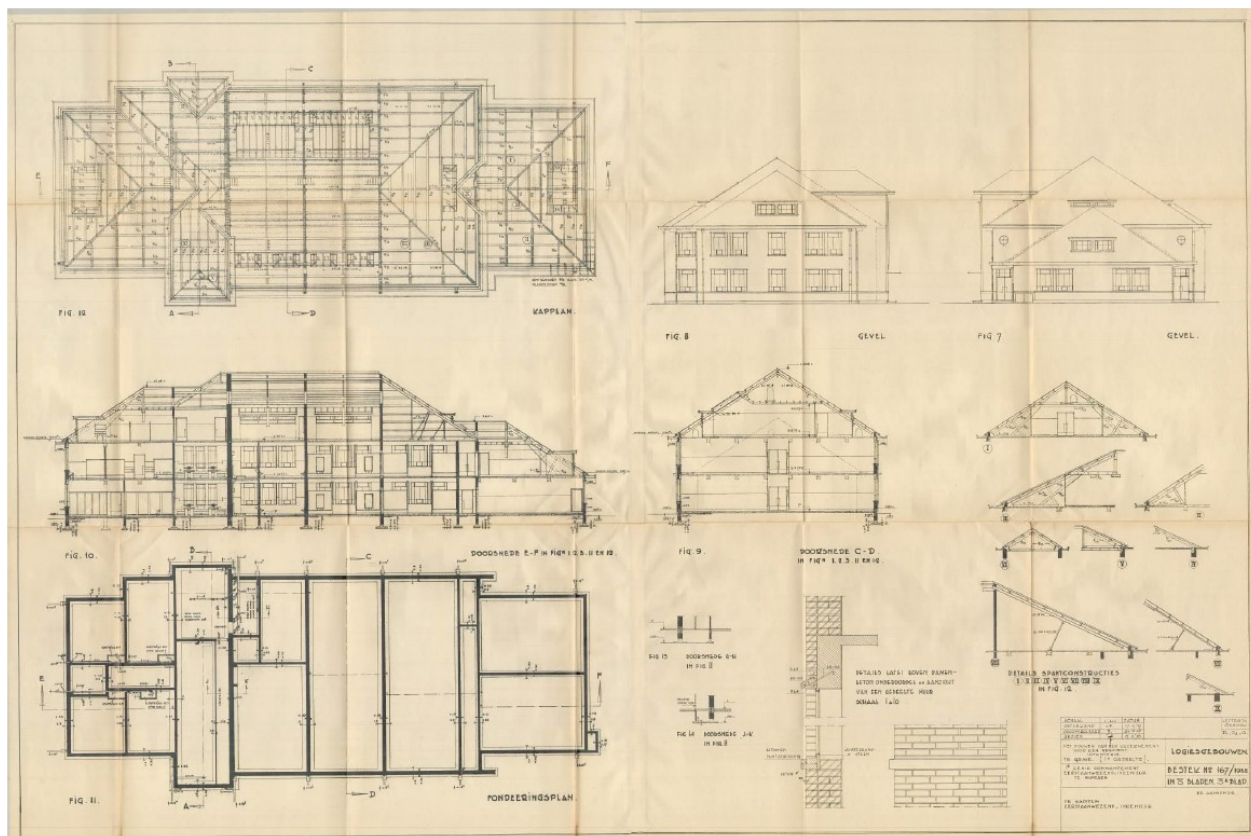
In de tweelaags kernbouw is ter weerszijden van de aansluiting van de éénlaags vleugel een ingang aanwezig, met dubbele opgeklampte rood geverfde deuren en een bovenlicht met stalen 8-ruits raam. De gootlijst met overstek van de éénlaags vleugel is als een luifel doorgetrokken boven deze entrees. Op de verdieping boven deze entrees zijn twee ronde vensters met kruisroeden aanwezig. Dezelfde ronde vensters bevinden zich om de hoek in de eerste travee (één beneden en één boven).

Gebouwen D1, D2, E1, E2, F en G

De zes legeringsgebouwen D1 en D2, E1 en E2, F en G stammen uit 1939. De gebouwen zijn globaal genomen identiek, hoewel F en G aan de zuidzijde groter zijn dan D en E. De tweelaags gebouwen hebben een rechthoekige plattegrond met aan de oostelijke dan wel westelijke gevel een getrapte hoek. De noordelijke, dan wel zuidelijke aanbouwen zijn eenlaags.

De gebouwen bezitten, met uitzondering van een enkele binnenmuur op begane grond en verdieping, niet meer de oorspronkelijke indeling en de meeste interieurelementen zijn verwijderd. Waardevolle elementen zijn de trappenhuisen met smeedijzeren balustrades. Bij gebouw E en F zijn oude betegelde lambriseringen aanwezig bij de vestibules op de begane grond. In sommige gevallen zijn op de begane grond ook nog de

oude deuren naar de trappenhuisen aanwezig.

Plattegronden fundering en dakconstructie, doorsneden, kapdetails en kopgevels logiesgebouwen D1, D2 en G. 7-3-1938. BHIC Gemeentebestuur Velp 1814-1942, toegang 7037
Bouwvergunningen 628.02

Cultuurhistorische waardebeoordeling:

Hoge waarde:

Opzet, hoofdvorm en dakvorm met bedekking van gebouw D1, D2, E1, E2, F en G.

Materialisering en detaillering van de gevels.

Alle tot de oorspronkelijke opzet behorende stalen vullingen van vensters met ramen en openingen met deuren.

Tot de oorspronkelijke opzet behorende gevelindelingen en openingen.

Alle tot de oorspronkelijke opzet behorende stalen vullingen van vensters met ramen en openingen met deuren.

Tot de oorspronkelijke opzet behorende constructies van vloeren en kap.

Tot de oorspronkelijke opzet behorende ruimtelijke indelingen op de begane grond en verdieping, inclusief oude deuren in de vestibules.

Tot de oorspronkelijke opzet behorende lambriseringen van tegels.

Tot de oorspronkelijke opzet behorende trappenhuisen.

Positieve waarde:

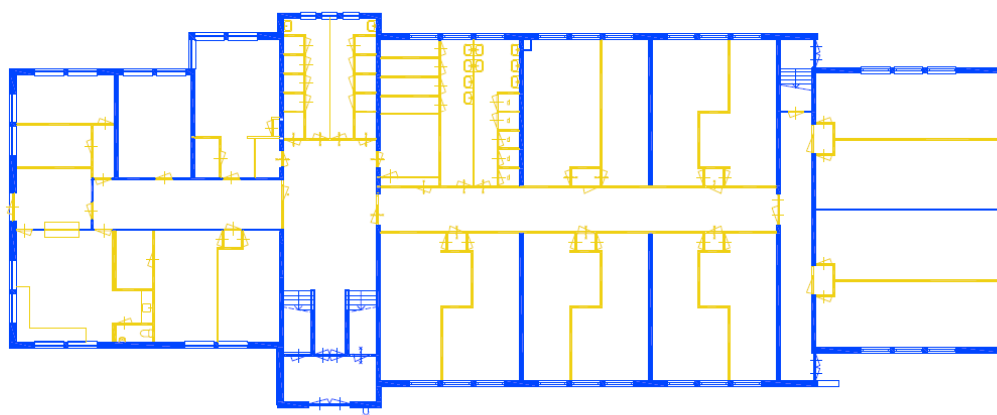
Niet van toepassing.

Indifferente (neutrale) waarde:

Alle later aangebrachte ruimtelijke indelingen.

Alle later aangebrachte interieurelementen van vloeren, wanden en plafonds

GEBOUW G

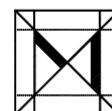

BEGANE GROND

- Hoge waarde
- Positieve waarde
- Indifferente waarde

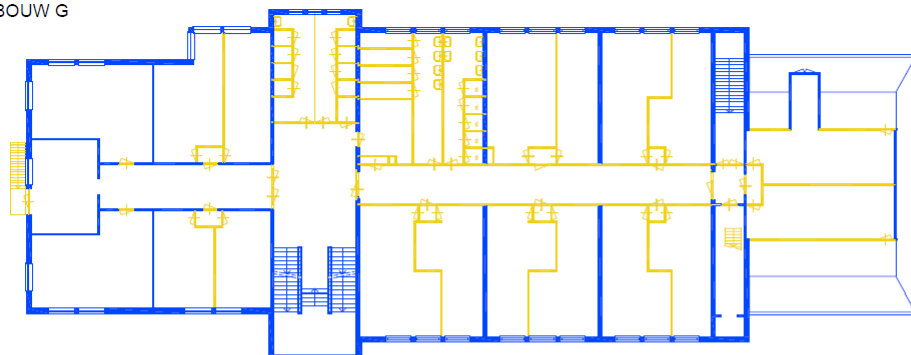
Gen. De Bonskazerne
Bouwhistorisch onderzoek
Waarden

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

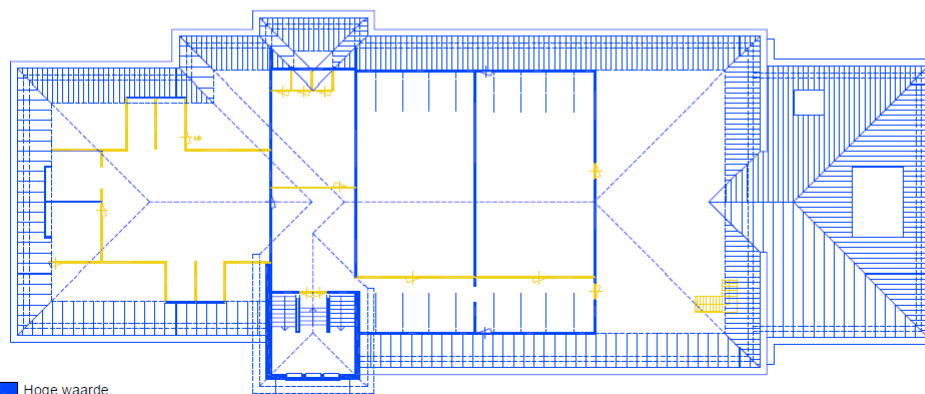

SPREDESTRAAT 1, 1042 GN NIJMEGEN
TEL 024 - 378742 FAX 024 - 378417

GEBOUW G

VERDIEPING

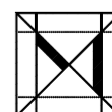

ZOLDER

- Hoge waarde
- Positieve waarde
- Indifferente waarde

Gen. De Bonskazerne
Bouwhistorisch onderzoek
Waarden

MONUMENTEN ADVIES BUREAU

SPREDESTRAAT 1, 1042 GN NIJMEGEN
TEL 024 - 378742 FAX 024 - 378417

Monumentnummer: 515534

Inleiding:

Het grootste deel van het vooroorlogse kazerneterrein wordt ingenomen door de zes LEGERINGSGEBOUWEN D1 en D2, E1 en E2, F en G, die aan de westelijke en oostelijke zijde van de appèlplaats liggen. In de gebouwen, die Expressionistische vormen tonen en als eerste in 1938-'39 werden opgetrokken, waren de manschappen en officieren gelegerd. Elk gebouw bood plaats aan 200 personen, verdeeld over tien kamers. Opvallend is dat de gebouwen in 1939 al voorzien waren van centrale verwarming. Na de Tweede Wereldoorlog zijn de gebouwen verschillende malen gerenoveerd. Een aantal is nog steeds in gebruik als logiesgebouw. F functioneert tegenwoordig als school.

Omschrijving:

De gebouwen zijn globaal genomen identiek, zij het dat D1 en 2 in spiegelbeeld ten opzichte van de gebouwen E1 en 2 (aan de overzijde van de appèlplaats) gelegen zijn. F en G liggen ten zuiden van respectievelijk D1 en E1 en zijn axiaal-symmetrisch met deze opgezet. Vermeld moet worden dat F en G iets groter zijn dan D en E: de vertrekken aan de zuidelijke zijde van de trappenhuizen zijn groter. De tweelaags gebouwen hebben een rechthoekige plattegrond met aan de oostelijke dan wel westelijke gevel een getrapte hoek.

Opvallendste elementen zijn de drielaags trappenhuizen, met boven de luifel over de volle hoogte aangebrachte lichten. De noordelijke, dan wel zuidelijke aanbouwen zijn eenlaags. De gebouwen worden gedekt door samengestelde schilddaken met verbeterde Hollandse pannen en een fors overstek. Op het dak staan verschillende houten dakkapellen. De anderhalfsteens gevels zijn opgetrokken in verschillende kleuren baksteen en geleed door kunststenen lijsten. De vensters zijn de voor het complex gebruikelijke: ijzeren vensters met een roedenverdeling met openslaand boven- en onderlicht.

Van een aantal vensters is de indeling gedeeltelijk vervangen.

De deuren in de geprononceerde trappenhuizen zijn opgeklampte vleugeldeuren met ijzeren stootplaten, geflankeerd door verticale rechthoekige lichten.

Ook deze gebouwen zijn gerenoveerd, maar desondanks zijn een aantal oorspronkelijke elementen behouden gebleven, waaronder de betonnen, met granito afgewerkte vloeren in de manschappenkamers, de houten dakspanten, de trappenhuizen met smeedijzeren balustrades, de hallen met tussendeuren met ijzeren stootplaten. Links en rechts hebben de vertrekken nog de authentieke paneeldeuren en kastdeuren. Ook de indeling van de gebouwen is nagenoeg geheel oorspronkelijk. Tijdens de renovaties is in de gebouwen sanitair aangebracht.

Waardering

De legeringsgebouwen van de kazerne zijn van algemeen belang. Ze hebben cultuurhistorisch belang als voorbeeld van een bestuurlijke en strategische ontwikkeling, namelijk de stichting van een kazerne als onderdeel van de Peel-Raamstelling, een belangrijk onderdeel van de landsverdediging, en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van kazernes in het interbellum. Architectuurhistorisch zijn ze van belang vanwege de stijl die door de bureaus der genie werd toegepast en wegens het materiaalgebruik. Het geheel is van belang vanwege de situering, verbonden met de strategische ontwikkeling van de aloude vestingstad Grave. Het is belangrijk vanwege de gaafheid van in- en exterieur.